

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2013:19
SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1

Medevi – Nykyrka

Särskild arkeologisk utredning etapp 1 inför
utbyggnaden av väg 50, Västra Ny socken, Östergötland

Dnr 431-9550-13

Annica Ramström

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2013:19
SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1

Medevi – Nykyrka

Särskild arkeologisk utredning etapp 1 inför
utbyggnaden av väg 50, Västra Ny socken, Östergötland

Dnr 431-9550-13

Annica Ramström

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2014 Arkeologgruppen

Arkeologgruppen rapport 2013:19

Författare Annica Ramström

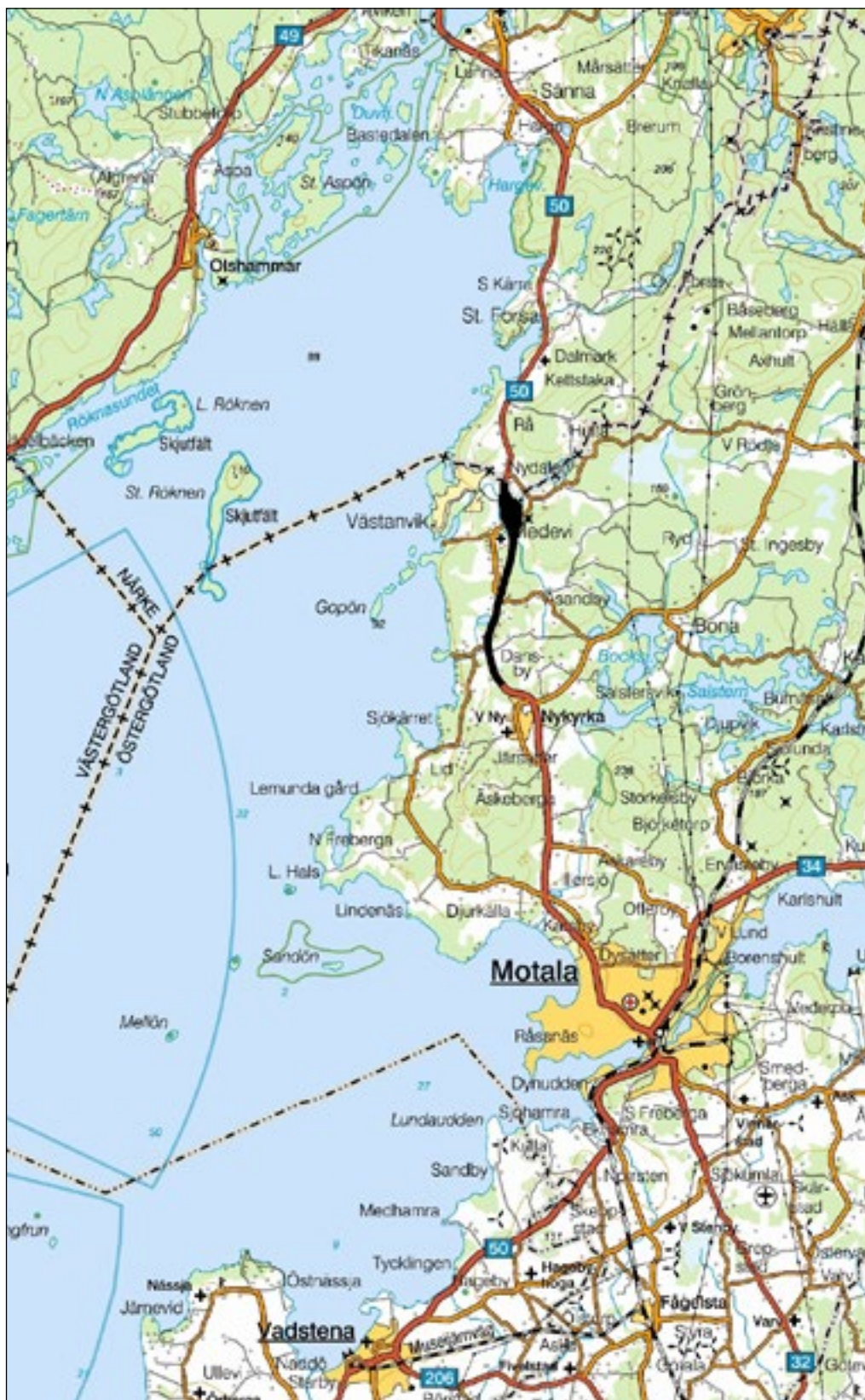
Grafisk form Nina Balknäs @ Högtorps Diverse

Omslagsfoto Äldre vägsträckning vid Fallstugorna.
Foto av Annica Ramström.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr 2012/0903.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning	5
Antikvarisk bakgrund	10
Syfte och frågeställningar.....	11
Metod	12
Kart- och arkivstudier	12
Fältinventering.....	12
Begrepp	13
Resultat	15
Bebodda fastigheter inom eller strax utanför utredningsområdet.....	36
Referenser	37
Administrativa uppgifter	38
Bilagor.....	39
Bilaga 1. Objekttabell	

Figur 1. Översiktskarta med utredningsområdet markerat med svart.

Sammanfattning

Inför utbyggnad av riksväg 50 mellan Medevi och Nykyrka i Västra Ny socken, Motala kommun, Östergötlands län, har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk utredning etapp 1. Fältinventeringen genomfördes i skiftet oktober – november 2013 av Annica Ramström och Helmut Bergold.

Utredningsområdet uppgick till cirka 3 kvadratkilometer eller 300 hektar (knappt 7 kilometer långt och mellan 250 och 1,5 kilometer brett) och är beläget i den norra delen av Östergötlands län som gränsar mot Örebro län, intill Vätterns östra strand.

Den arkeologiska utredningen etapp 1 har innefattat kart- och arkivstudier samt fältinventering. Vid fältinventeringen registrerades 34 objekt varav 8 klassades som fornlämning, 14 som möjlig fornlämning, 10 som övrig kulturhistorisk lämning, 1 byggnadsminne samt 1 fornlämning som ska tas bort i FMIS.

Av de 34 objekten var 9 sedan tidigare kända i FMIS, av dessa var tre klassade som fornlämningar (fast fornlämning), här försvinner en fast fornlämning som visade sig vara fel inprickad på kartan, vilken kommer att tas bort helt från FMIS. Som övrig kulturhistorisk lämning var 6 klassade, 1 av dessa utgörs av byggnadsminnet Medevi Brunn och 1 har med nya fornlämningsbegreppet som börjar gälla från januari 2014 klassats om från övrig kulturhistorisk lämning till fornlämning, det rör sig om en torplämning.

De 14 objekt som fältinventeringen klassades som möjliga fornlämningar bör samtliga utredas vidare med en särskild arkeologisk utrednings etapp 2, utredningsgrävning för att utröna objektens status, om det rör sig om fornlämningar eller inte.

Inledning

Inför utbyggnad av riksväg 50 mellan Medevi och Nykyrka i Västra Ny socken, Motala kommun, Östergötlands län, har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk utredning etapp 1. Fältinventeringen genomfördes i skiftet oktober – november 2013 av Annica Ramström och Helmut Bergold.

Utredningsområdet uppgick till cirka 3 kvadratkilometer eller 300 hektar (knappt 7 kilometer långt och mellan 250 och 1,5 kilometer brett) och är beläget i den norra delen av Östergötlands län som gränsar mot Örebro län, intill Vätterns östra strand.

Delar av utredningsområdet har tidigare utretts med en särskild arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Utredningen genomfördes år 1995 av Sofia Andersson, då verksam på Riksantikvarieämbetet, UV Stockholm (Andersson 1995). De delar av inventeringsområdet som inventerades vid det tillfället har undantagits från föreliggande arbete och ingår inte i den ovan beräknade ytan för utredningen. Det

497000 000000

498000 000000

499000 000000

6505000 000000

6504000 000000

6503000 000000

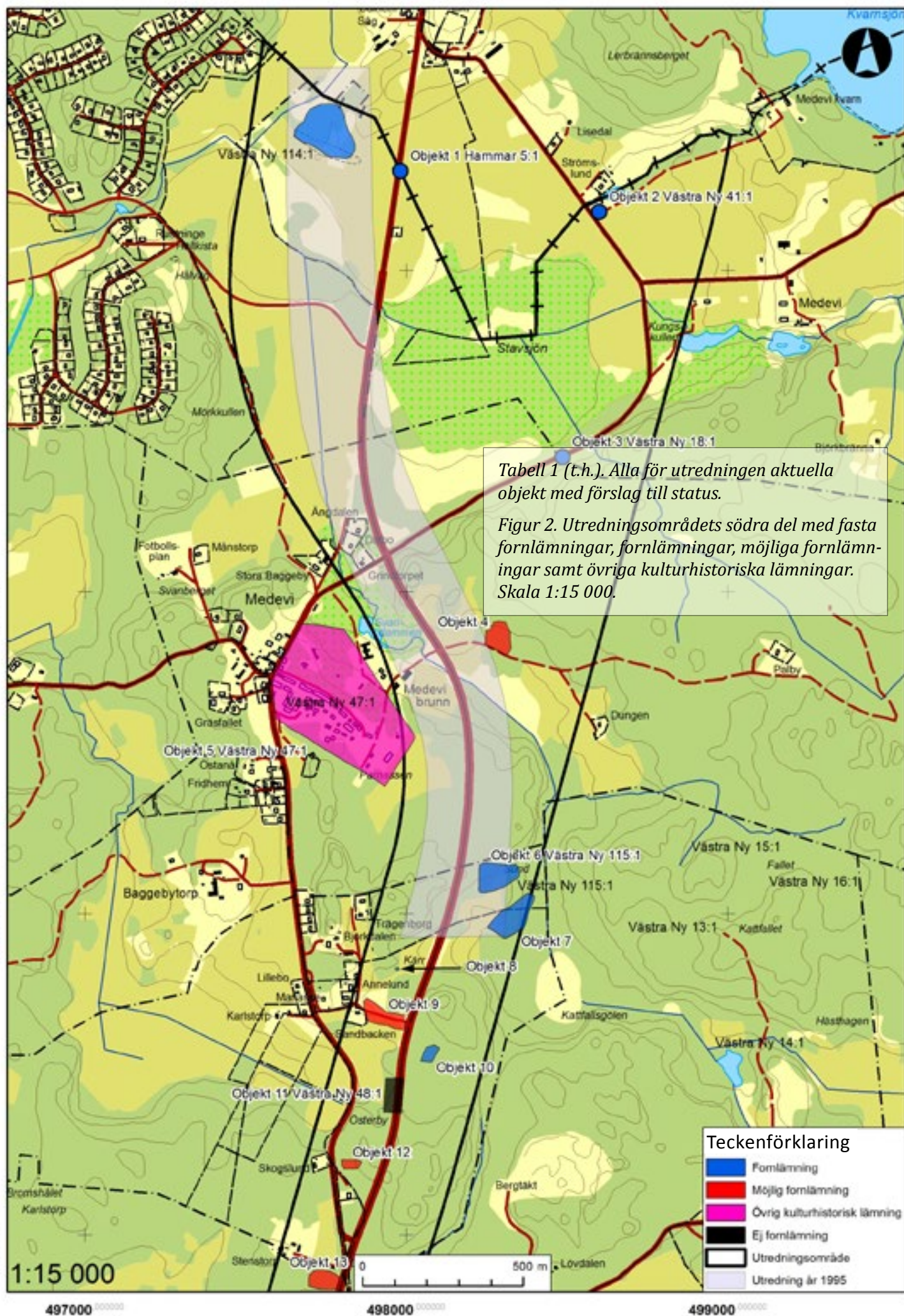
6502000 000000

6505000 000000

6504000 000000

6503000 000000

6502000 000000

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag
1	Hammar 5:1	Gränssten.	Fast fornlämning.
2	Västra Ny 41:1	Vägmärke.	Fast fornlämning.
3	Västra Ny 18:1	Gränsmärke.	Övrig kulturhistorisk lämning.
4		1/Boplatsläge 2/Röjningsröse/grav 3/Röjd yta	Möjlig fornlämning.
5	Västra Ny 47:1	Byggnadsminne, Medevi Brunn.	Övrig kulturhistorisk lämning.
6	Västra Ny 115:1	Lägenhetsbebyggelse efter 1/ torpet Sund 2/Röjningrösen 3/Röjd yta 4/Väg	Fornlämning.
7		Fossil åkermark bestående av 1/Väg 2/Odlingsrösen 3/Röjd yta	Fornlämning.
8		Lägenhetsbebyggelse efter torpet Kärr.	Fornlämning
9		Boplatsläge.	Möjlig fornlämning
10		Lägenhetsbebyggelse, resterna efter Österby. Bestående av 1/Husgrund 2/Jordkällare 3/Husgrund 4/ Husgrund 5/Brunn 6/Husgrund 7/Väg	Fornlämning.
11	Västra Ny 48:1	Bytomt – Österby. Fel inprickad i FMIS.	Ej fornlämning.
12		Lägenhetsbebyggelse, bestående av 1/Husgrund 2/Husgrund 3/Väg	Möjlig fornlämning.
13		Boplatsläge.	Möjlig fornlämning.

497000 000000

498000 000000

499000 000000

6502000 000000

6502000 000000

6501000 000000

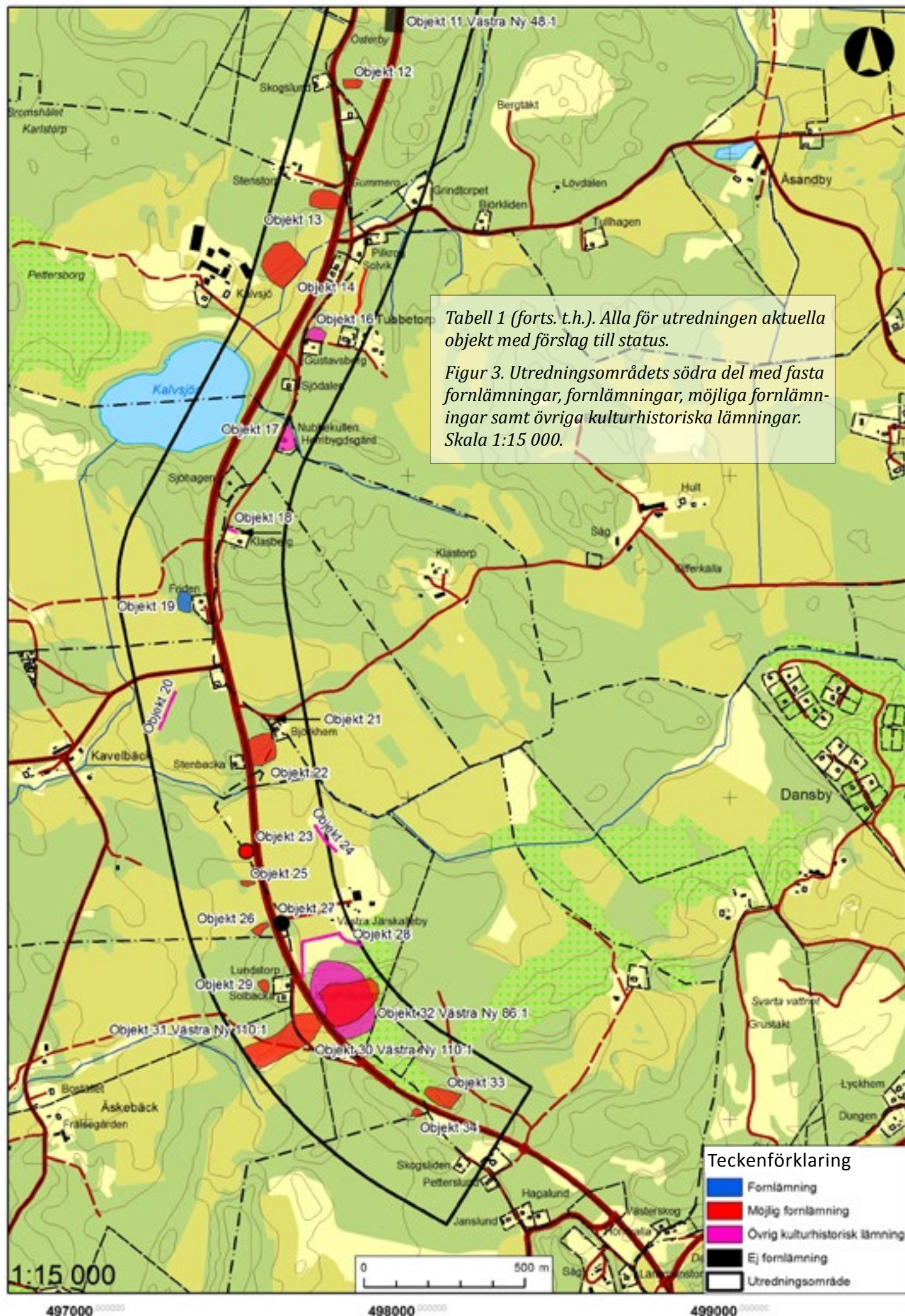
6501000 000000

6500000 000000

6500000 000000

6499000 000000

6499000 000000

Tabell 1 (forts. t.h.). Alla för utredningen aktuella objekt med förslag till status.

Figur 3. Utredningsområdets södra del med fasta fornlämningar, fornlämningar, möjliga fornlämningar samt övriga kulturhistoriska lämningar. Skala 1:15 000.

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag
14		Boplatsläge.	Möjlig fornlämning.
15		Stenmur.	Övrig kulturhistorisk lämning.
16		Bebyggelselämning bestående av 1/Jordkällare samt 2/ grop eller brunn.	Övrig kulturhistorisk lämning.
17	Västra Ny 5:1	Byggnad annan, hembygdsgården Nubbekullen	Övrig kulturhistorisk lämning.
18		Stenmur.	Övrig kulturhistorisk lämning.
19		Lägenhetsbebyggelse, gamla torpet Friden. 1/Husgrund, 2/Stenmur.	Fornlämning.
20		Stenmur.	Övrig kulturhistorisk lämning.
21		Lägenhetsbebyggelse, troligen efter torpet Broängen.	Möjlig fornlämning.
22		Lägenhetsbebyggelse samt fossil åkermark. 1/ Husgrund 2/ Fossil åkermark.	Möjlig fornlämning.
23		Plats för torpet Fallstugorna.	Möjlig fornlämning.
24		Stenmur.	Övrig kulturhistorisk lämning.
25		Lägenhetsbebyggelse efter backstugan Fallstugorna. 1/ Backstuga?, 2/Fossil åkermark.	1/Möjlig fornlämning.
26		Lägenhetsbebyggelse med fossil åkermark och röjningsrösen. 1/ Backstuga, 2/Fossil åkermark, 3/ terrasseringsar.	1/Möjlig fornlämning.
27		Lägenhetsbebyggelse efter torpet Lundtorp.	Ej fornlämning.
28		Stenmur samt vägbank.	Övrig kulturhistorisk lämning.
29		Boplatsläge.	Möjlig fornlämning.
30	Västra Ny 110:1	Stenkammargrav, plats för.	Möjlig fornlämning.
31		Boplatsläge samt läge för borttagen hällkista.	Möjlig fornlämning
32	Västra Ny 86:1	Plats med tradition – Jungfrukullen samt boplatsläge.	Möjlig fornlämning
33		Röjningsröseområde samt eventuella gravar, 1/röjd yta, 2/ röjningsrösen eller gravar.	Fornlämning
34		Boplatsläge.	Möjlig fornlämning

samma gäller för den utdikade och med sly igenväxta sjön Stavsjön, belägen i områdets norra del samt sjön Kalvsjön i mittenpartiet av det aktuella området.

Utredningsområdet består av en blandad terräng av skog- och åkermark. I den norra delen karaktäriseras landskapet av böljande åker- och hagmark som tillhör eller har tillhört Medevi Säteri. Här återfinns också den utdikade och med sly igenväxta Stavsjön. Söder om Stavsjön övergår terrängen till att bli mer blandad och med högre partier för att vid Kalvsjön och Kalvsjö gård åter öppna upp sig i åker- och hagmark. Från Kalvsjö och söderut dominerar odlingslandskapet för att strax innan Nykyrka återigen övergå till högre skogspartier.

Skogspartierna inom utredningsområdet domineras av barrskog i form av tall- samt granplanteringar. I den norra delen mot länsgränsen finns även ett parti med energiskog. Terrängen i de högre partierna kan karaktäriseras som storblockig morän. Marken består till stora delar av sandig jord eller ren sand i de delar som inte är upplade.

Antikvarisk bakgrund

Västra Ny socken inventerades för ekonomiska kartan år 1948 och revideringsinventerades i början av 1980-talet. I den delen av socknen där utredningsområdet är beläget finns en fast fornlämning, Västra Ny 41:1, en milstolpe. I övrigt finns fem lokaler registrerade som övriga kulturhistoriska lämningar samt en registrerad med nummer, men ej inprickad lokal, det rör sig om:

Västra Ny 5:1	Byggnad annan – Hembygdsgården Nubbekullen
Västra Ny 18:1	Gränsmärke
Västra Ny 47:1	Byggnadsminne, Medevi Brunn
Västra Ny 48:1	Bytomt - Österby
Västra Ny 86:1	Plats med tradition – Jungfrukullen
Västra Ny 110:1	Flyttblock (inprickas ej enl. FMIS)

Tabell 2. Övriga kulturhistoriska lämningar.

Västra Ny 110:1 är intressant, då det i närheten av den platsen ska ha funnits en hållkista som grävdes ut av Bengt Cnattingius på 1940-talet. Hållkistan är en av fem kända i Västra Ny socken, varav Cnattingius grävde ut åtminstone fyra. Den exakta platsen för hållkistan som omnämns i FMIS i texten till Västra Ny 110:1 går inte att fastställa. I Historiska Museets fynddatabas saknas eventuella fynd från utgrävningarna.

Vid den särskilda arkeologiska utredningen som gjordes år 1995 tillkom ytterligare en fast fornlämning, Västra Ny 114:1, by eller gårdstomten Kulla, se sidan 15 och en övrig kulturhistorisk lämning, torpet Sund, 115:1, se sidan 19.

I Statens Historiska Museums fyndkatalog finns inga fynd som kan knytas till inventeringsområdet. Till dess närhet kan dock en handfull fynd knytas, samtliga lösfynd som härrör från stenåldern.

Det historiska kartmaterialet visar att utredningsområdet ligger inom ägorna för gårdarna Medevi Säteri, Stora Baggeby, Lilla Baggeby, Kalvsjö, Åsen, Kavleback, Äskeback samt Järskalleby. Av dessa har Medevi, Baggeby och Kalvsjö samt Kulla (Västra Ny 114:1) medeltida belägg. I ett brev utfärdat 13/1 1369 av Bo Jonsson, lagman i Östergötland samt fogde i Stockholm, omnämns dessa fastigheter, i brevet benämnda torp, i samband med ett skifte av torp och gårdar med Karl Ulfsson, lagman i Uppland (SDHK 9395). Brevet visar att det finns torp eller mindre gårdar i området som varit etablerade enheter under medeltiden.

Samtliga gårdar återfinns i Lantmäteriets historiska kartdatabaser, där man kan följa deras utveckling från åtminstone tidigt 1700-tal och framåt, beroende på tillgången av kartor. Kartorna visar att samtliga gårdar utom Kulla har haft torp och lägenhetsbebyggelser på sina marker från 1700-talet och framåt. Denna typ av bebyggelse återfinns i utredningsområdet längs med den äldre vägsträckning som går att följa över långa sträckor från länsgränsen i norr till Nykyrka i Söder. Enheterna består ofta av en eller två husgrunder och små röjda åkerytor med röjningssten upplagda i rösen.

Utifrån det samlade arkivmaterialet förefaller utredningsområdet ha varit bebott under stenålder med ett stort tidsglapp fram till medeltid där kända lämningar från brons- och järnålder saknas helt.

Syfte och frågeställningar

Uppdraget innebar att utföra en arkeologisk utredning etapp 1, det vill säga kart- och arkivstudier samt fältinventering med undantag för de delar som tidigare utretts av Riksantikvarieämbetet, UV Mitt (Andersson 1995), samt ytan för Stavsjön i norr och Kalvsjön i söder.

Syftet med den arkeologiska utredningen etapp 1 var att:

- fastställa om fornlämning kommer att beröras av den aktuella exploateringen samt att så långt som möjligt beskriva dessa.
- skapa ett fullgott underlagsmaterial för en fortsatt besluts- och planeringsprocess.
- Den arkeologiska utredningen etapp 1 är främst ett beslutsunderlag för Länsstyrelsen och Trafikverket och har avpassats för detta.

Metod

I den arkeologiska utredningen etapp 1 ingår kart- och arkivstudier samt fältinventering.

Kart- och arkivstudier

Kart- och arkivstudierna har främst genomförts i de digitala arkiven förutom ett besök på Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA) i Stockholm.

I de digitala arkiven har en närmare genomgång av information på FMIS gjorts, av tidigare kända fornlämningar, samt kontroll av eventuella tidigare utredningar eller undersökningar i området. Det historiska kartmaterialet har analyserats utifrån Lantmäteriets historiska kartmaterial på nätet, vilket innefattar Rikets allmänna kartverk, Lantmäteristyrelsens kartarkiv samt Lantmäterimyndighetens kartarkiv. En sökning i Svenskt Diplomatarium (SDHK) på Riksarkivet har gjorts i syfte att spåra eventuella medeltida namnkopplingar till byar och gårdar. I de fall de behövts för att försöka tidsfästa torp och lägenhetsbebyggelser har Riksarkivets SVAR, Digitala forskarsalen använts för att söka i husförhörlängder.

Statens Historiska Museums fynddatabas har använts i syfte att spåra eventuella arkeologiska lösfynd i utredningsområdet.

En genomgång av det arkivmaterial som finns i ATA har gjorts. Genom att besöka ATA ges en samlad bild av eventuella tidigare utredningar och undersökningar i området som kan vara av intresse inför fältinventeringen.

I enlighet med Länsstyrelsens önskemål har utbredningen av RAÄ Västra Ny 114 kontrollerats mot det historiska kartmaterialet och utredningsrapporten (Andersson 1995) för att se hur den nuvarande begränsningen ter sig mot rapport och kartmaterial.

Resultaten från de ovan refererade arkivstudierna återfinns i kapitlet Antikvarisk bakgrund, se sid 10, samt invid varje objekt. Alternativet hade varit att skriva ett kapitel med resultaten från arkivstudierna, men valet föll på att baka in resultaten i texten för varje objekt för att göra rapporten mer funktionsanpassad i enlighet med syftet för den särskilda arkeologiska utredningen.

Fältinventering

Fältinventeringen innebar att utredningsområdet besiktigades okulärt i syfte att hitta tidigare ej kända forn- och/eller kulturlämningar ovan mark samt bedöma eventuella boplatslägen som kan bli aktuella för en eventuell arkeologisk utredning etapp 2 (utredningsgrävning). Täckningsgraden för inventeringen har satts till 15 hektar per dag över hela ytan exklusive de ytor som undantagits enligt ovan.

Samtliga kända lämningar mättes in och beskrevs, vissa av lämningarna fotograferades. Utöver detta mättes, fotograferades

och beskrevs de objekt som hittades vid fältinventeringen. I enlighet med Länsstyrelsens önskemål har de torp, bytomter eller gårdstomter som påträffades i kartstudierna, men som inte påträffas vid fältinventeringen lagts som objekt inför en eventuell kommande etapp 2-utredning. Vilka objekt det rör sig om framgår tydligt i texten.

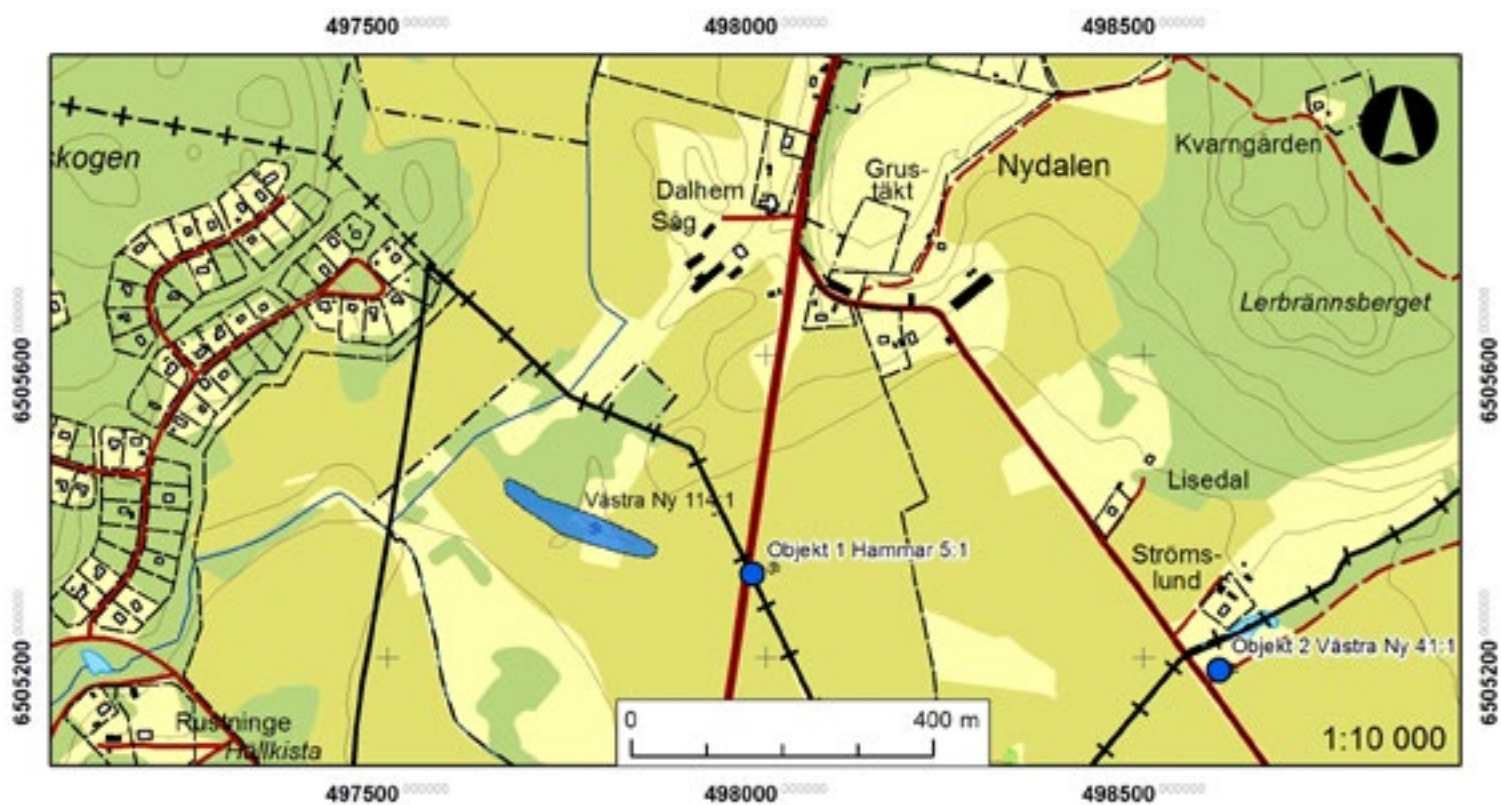
Begrepp

I föreliggande rapport har den lag och det fornlämningsbegrepp som gäller från och med 1 januari 2014 använts. Det innebär att lämningar som tillkommit före år 1850 och uppfyller övriga kriterier i Kulturmiljölagen (byter namn vid årsskiftet 2013/2014 från Kulturminneslagen till Kulturmiljölagen) ska vara fornlämning.

I samband med ändringarna av lagen kommer begreppet *fast fornlämning* att försvinna och ersättas med begreppet *fornlämning*. I rapporten har begreppet *fornlämning* använts genomgående för de lämningar som hittats i samband med fältinventeringen och inte finns upptagna i FMIS. De lämningar som sedan tidigare var kända och upptagna i FMIS har fått behålla sin gamla status i de fall de varit klassade som *fast fornlämning* då detta är det begrepp som används i FMIS. I dessa fall är begreppet *fast fornlämning* och *fornlämning* synonyma.

Begreppet *möjlig fornlämning* har i rapporten använts för de lämningar som inte kunnat fastställas i tid, det vill säga om de tillkommit före eller efter år 1850. Begreppet har också använts för de torp och lägenhetsbebyggelser där platsen de legat på är känd men synliga lämningar ovan mark saknas, samt för förhistoriska boplatslägen. Kopplat till begreppet *möjlig fornlämning* är rekommendationen att genom en arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning, fastställa dessa lämningars och eventuella boplatsets status, det vill säga om de är fornlämning eller inte.

Begreppet *övrig kulturhistorisk lämning* har här använts för lämningar som av olika skäl inte faller under Kulturmiljölagen på grund av tidsgränsen, det vill säga att de är yngre än år 1850 eller att de på annat sätt inte faller in under de kriterier som utgör fornlämning. För sedan tidigare, från FMIS, kända lämningar har begreppet *övrig kulturhistorisk lämning* fått stå kvar utom i de fall där lämningarna helt uppenbart är *fornlämning* från och med årsskiftet 2013/2014. Vilka lämningar det rör sig om framgår tydligt i texten.

Resultat

Resultaten från den arkeologiska utredningen kommer att redovisas i objektordning från norr till söder. Samtliga lämningar har fått ett objektnummer, vilket får till följd att även sedan tidigare, från FMIS, kända lämningar fått ett nummer, men med sin FMIS-identitet tydligt redovisad.

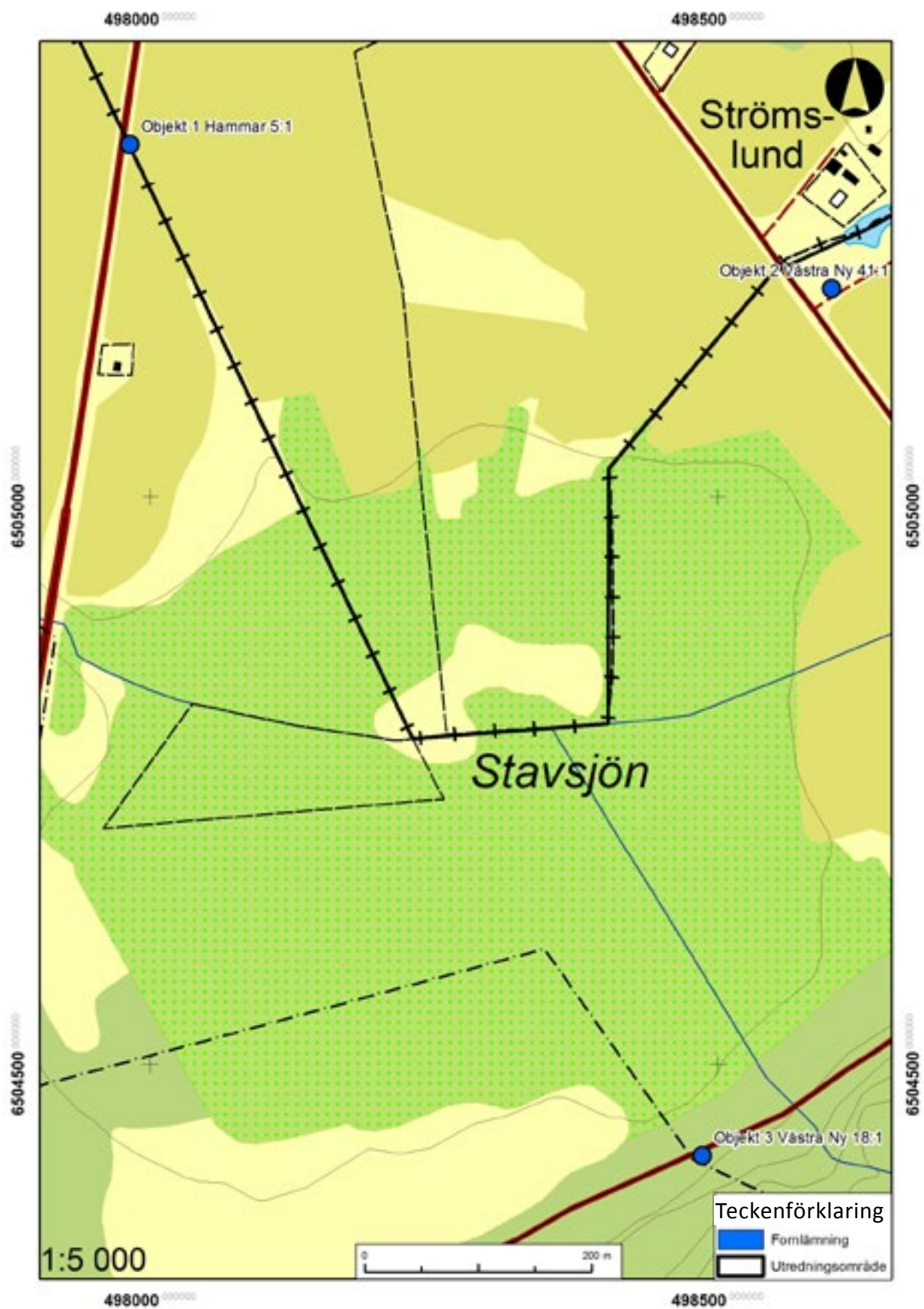
I uppdraget ingick att kontrollera utbredningen av RAÄ Västra Ny 114 mot det historiska kartmaterialet för att se hur den nuvarande begränsningen ter sig mot kartmaterialet.

RAÄ Västra Ny 114:1 utgörs av resterna efter gården Kulla som tidigare legat under Medevi Säteri och är fast fornlämning. Gården är belagd i SDHK år 1369 i ovan angivna markutbyte mellan Bo Jonsson och Karl Ulfsson. Enligt FMIS finns inom området för gårdstomten en husgrund bevarad. Vid utredningsgrävningen som gjordes 1995 hittades boplatslämningar i form av kulturlager, stolphål samt en härd. Utöver detta hittades även ett kvartsavslag. Kulla gård bytte ägare ett flertal gånger under andra halvan av 1800-talet och byggnaderna revs under 1900-talet.

Bebyggelseenheten Kulla har medeltida anor, vid tiden för utredningsgrävningen år 1995 levde idén om att de medeltida gårdstomterna var de samma som de gårdslägen som återfanns i det historiska kartmaterialet. Idag vet vi att det medeltida och det historiska gårdsläget inte alltid sammanfaller utan att de medeltida placeringarna av bebyggelsen gjordes utifrån andra premisser än de historiska bebyggelselägena. Det får till följd att den utredningsgrävning som gjordes 1995 kan ha missat det medeltida läget, då forskningsläget kring de medeltida gårdarna i landskapet idag är ett annat (Beronius Jörpeland 2010).

Att försöka lägga in gårdstomten utifrån det historiska kartmaterialet är vanskligt då det för dåtidens lantmätare i huvudsak var produktionsmarken, vilken var underlag för skatt, som var av intresse. Gårdarna på de tidiga kartorna är ofta schablonmässigt inlagda (D140-36:1, år 1714). Platsen för gården Kulla verkar stämma, men figuren i FMIS stämmer inte med den figur som finns i utredningsrapporten från 1995 (Andersson 1995) varför en ny polygon föreslås som bättre stämmer med utredningsrapportens och med det historiska kartmaterialets.

Figur 5a och 5b (t.h.). Den övre kartan (5a) visar den utbredning för RAÄ Västra Ny 114:1 som finns i FMIS idag. Den undre kartan (5b) visar den föreslagna nya utbredningen för RAÄ Västra Ny 114:1. Skala 1:10 000.

Figur 6. Objekt 1–3 markerade som fornlämningar med blå punkter. Skala 1:5 000.

Objekt 1/RAÄ HAMMAR 5:1 – Fast fornlämning

Gränssten mellan länen Östergötland och Örebro. Gjuten i järn, bestående av en cylinder, ca 0,3 meter i diameter och 1,2 meter hög, samt två tavlor på vardera sidan om cylindern, ca 1,2 meter hög och 0,5 meter bred. Cylindern krönes av en krona. Stenen står på ett murat fundament, 2,2 meter långt och 2,2 meter brett samt 1,2 meter högt. (FMIS). Stenen är rest 1936.

Förslag till åtgärd: Stå kvar eller flyttas.

Objekt 2/RAÄ VÄSTRA NY 41:1 – Fast fornlämning

Milstolpe, sandsten. 1,3 meter hög, 0,23–0,46 meter bred samt 0,3 meter tjock. Avsmalnande uppåt med profilerat överstycke. Rest på ett kallmurat 2x2 meter stort och 1 meter högt postament av skalmur (FMIS).

Förslag till åtgärd: Stå kvar eller flyttas.

Objekt 3/RAÄ VÄSTRA NY 18:1. Övrig kulturhistorisk lämning

Gränssten, sandsten, 0,8 meter hög, 0,35 meter bred och 0,31 meter tjock. Profilerat överstycke. Med tanke på att här finns en ägo gräns torde den ha fungerat som gränssten (FMIS).

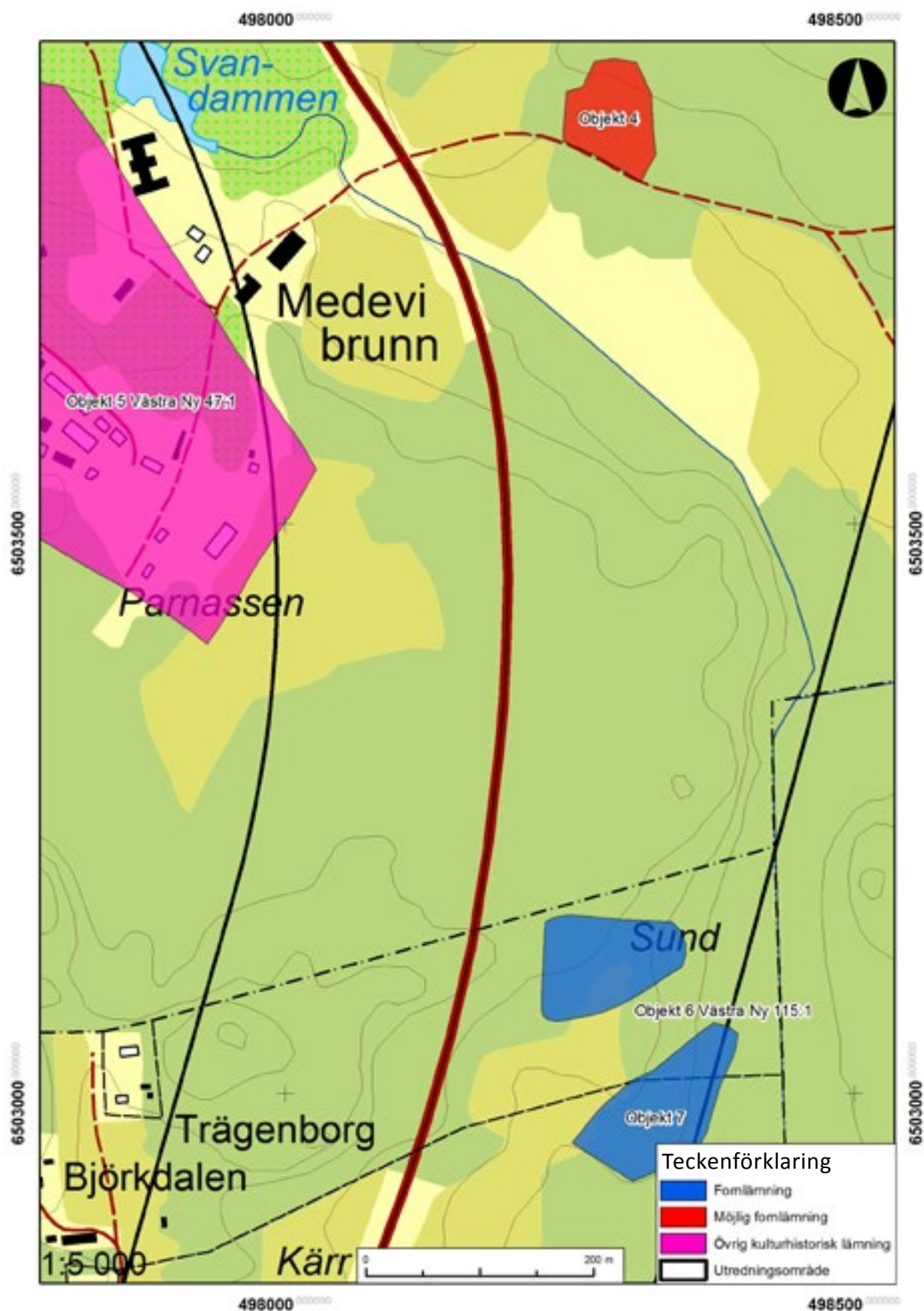
Förslag till åtgärd: Stå kvar eller flyttas.

Figur 7 (ovan). RAÄ Västra Ny 41:1, vägmärke i form av en milstolpe. Foto från väster av Annica Ramström.

Figur 8 (t.h.). RAÄ Västra Ny 18:1, vägmärke i form av en milstolpe. Foto från väster av Annica Ramström.

Figur 9. Objekt 4–6 markerade som fornlämningar (blå polygoner) och som övrig kulturhistorisk lämning (rosa polygon). Skala 1:5 000.

Objekt 4/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, cirka 90x90 meter stort. Beläget i en terrasserad stenröjd sydsluttning beväxt med granskog. 100–110 meter över havet. Sandjord.

Inom ytan finns:

1/Röjningsröse och/eller grav. Ovalt, 5 meter i diameter och 0,3 meter hög med ställvis kantkedja. Sten i storleken 0,3–0,5 meter. Delvis övertorvad, välbevarad.

Vid spadgrävning strax söder om röjningsröset och/eller graven hittades skärvig och skörbränd sten direkt under torven mot sanden som fanns i botten.

2/Röjda yta som bedömdes vara en gammal åkeryta. Där fanns större stenar, 1–1,3 meter stora, i formationer, främst rader. Dessa rader utgjorde inte stensträngar utan verkar vara placerade på det viset, kanske i samband med åker-röjningen.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 5/RAÄ Västra Ny 47:1. Byggnadsminne

Medevi Brunn. Inventeringsområdet skär en liten del av den allra östligaste delen av brunnsanläggningen Medevi Brunn. Den del som berörs utgörs av igenlagd åkermark.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

Objekt 6/RAÄ Västra Ny 115:1. Fornlämning (ändrad status, tidigare övrig kulturhistorisk lämning i FMIS).

Lägenhetsbebyggelse efter torpet Sund. Bestående av en husgrund, odlingsrösen samt röjda ytor (FMIS samt Andersson 1995).

1/Husgrund, 5x8 meter stor, syll i ett skift av sten 0,4–0,5 meter stora.

I grundens nordöstra hörn finns ett spisröse, 1,5x1,5 meter stort.

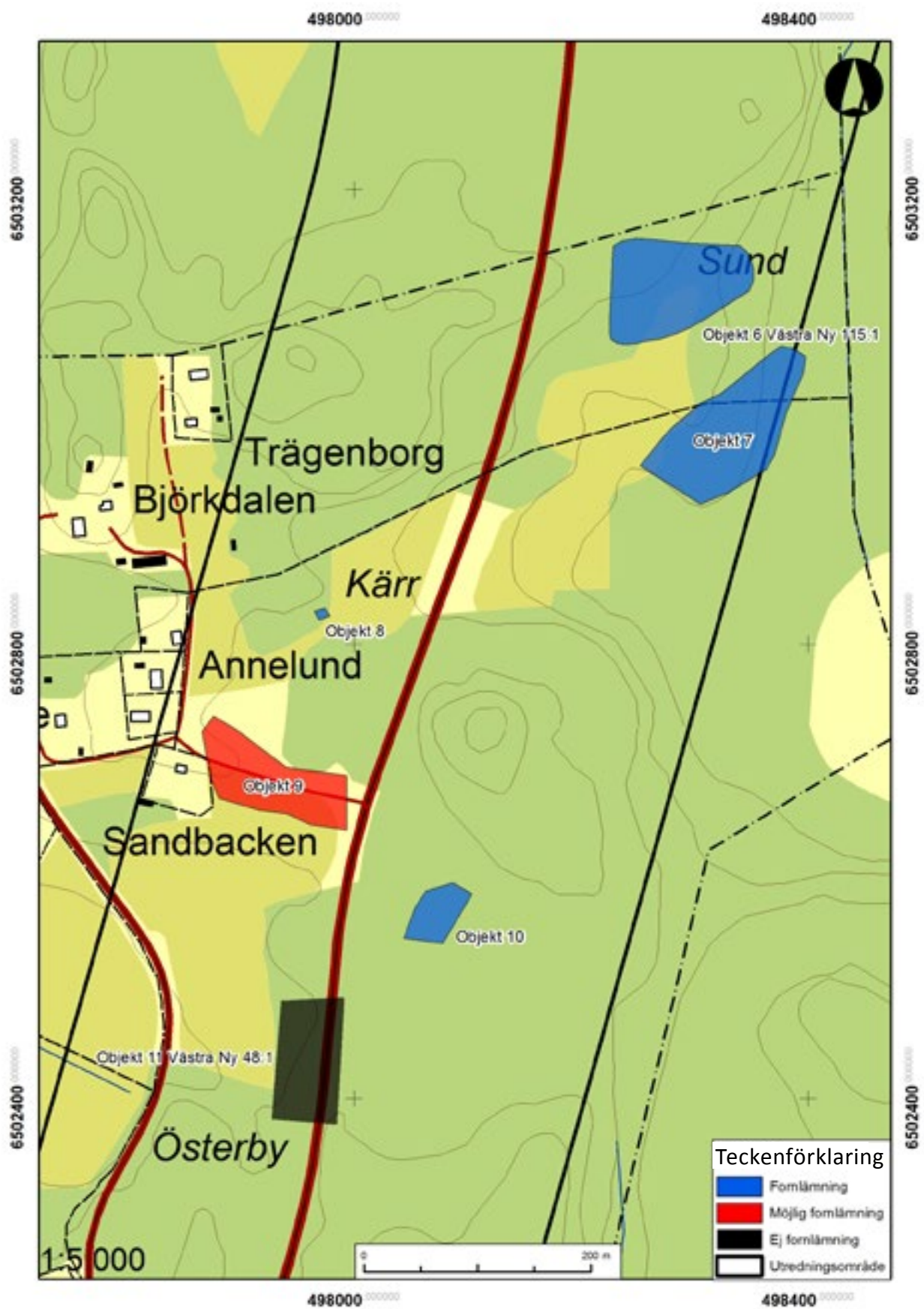
2/Röjningrösen, cirka 5–7 stycken, 1–2 meter i diameter och 0,4 meter höga bestående av sten 0,25–0,35 meter stora.

3/Röjd yta, gammal åkermark.

4/Väg, nord-sydlig rikning, 2 meter bred, löper över ett dike med rester efter en raserad bro.

Torpet Sund har tidigare legat under gården Lilla Baggeby som i sin tur legat under Medevi Säteri. Torpet finns belagt på en ägomätning över Lilla Baggeby från år 1713 (Lantmäteristyrelsen akt D 140-2:1). Sund var då ett dagsverks-torp som gjorde sina dagsverken på Medevi Säteri. Torpet försvann under 1900-talet. Välbevarat.

Förslag till åtgärd: Förundersökning.

Figur 10. Objekt 7–8 markerade som fornlämningar (blå polygoner). Skala 1:5 000.

Objekt 7/Fornlämning (se objekt 6)

Fossil åkermark. Belägen i stundvis tät granskog. Bestående av

1/Röjd yta. I väster en väg 25 meter lång och 2 meter bred delvis uppbyggd med sten mot öster och i väster berg i dagen.

2/Odlingsröse, ovalt, 8x2 meter stort och 0,5–0,7 meter högt.

Bestående av sten 0,2–0,5 meter stora. Dom större stenarna var koncentrerade mot nordväst. Delvis övertorvat. Beläget i norr mot vägen.

3/Odlingsröse/vall, ovalt 10x4 meter stort, bestående av sten 0,5–0,7 meter stora. Övertorvat.

Det historiska kartmaterialet visar (Lantmäteristyrelsen akt D 140-2:1) att det rör sig om en röjd äng som hör till torpet Sund. Även väg finns belagd på samma kartutsnitt.

Förslag till åtgärd: Förundersökning.

Objekt 8/Fornlämning

Lägenhetsbebyggelse, efter torpet Kärr. Beläget i hagmark på en mindre förhöjning. Bestående av:

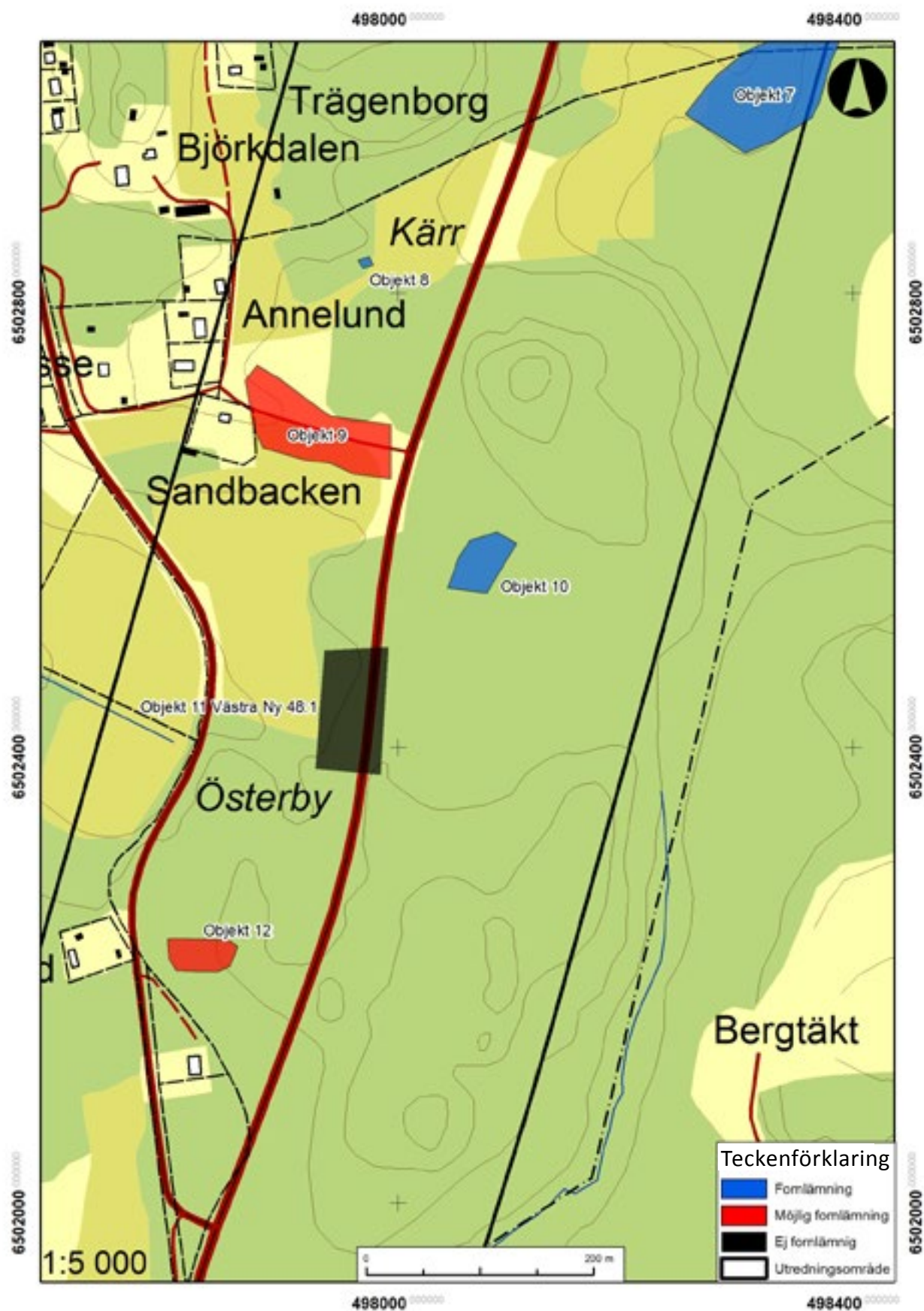
1/Husgrund, syllsten 8x6 meter av natursten 0,4–0,6 meter stora. I södra delen ett väl synligt spisröse 2x2 meter stort. Välbevarat.

Torpet finns belagt på häradskartan Medevi samt i husförhörlängd över Västra Ny socken från och med längden för åren 1820-37. Torpet verkar ha tillkommit under första halvan av 1800-talet. Välbevarat.

Förslag till åtgärd: Förundersökning.

Figur 11. Objekt 8, den bevarade syllstensgrunden efter torpet Kärr. Foto från öster av Annica Ramström.

Figur 12. Objekt 9–11 markerade som möjlig fornlämning (röd polygon), fornlämning (blå polygon) och som utgående objekt (svart polygon). Skala 1:5 000.

Objekt 9/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, cirka 130x50 meter stort i öst-västlig riktning, beläget i syd-sluttning samt platå som idag används som åker och öppna ytor med gräs, 100–110 meter över havet. Sandjord.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utrednings-grävning.

Objekt 10/Fornlämning

Lägenhetsbebyggelse, efter torpet Österby. Beläget i gles blandskog.

Rektangulär ca 40x60 meter stor (N–S) bestående av:

1/Husgrund rektangulär 9x6 meter stor och 0,3 meter hög uppförd av kallmurad klumpsten. Övertorvad.

2/Jordkällare, rektangulär 5x2 meter stor samt 1 meter djup, uppförd av kallmurad klumpsten med ingång i väster. Övertorvad.

3/Husgrund, rektangulär 8x5 meter stor och 0,8 meter hög, uppförd av kallmurad huggen sten och klumpsten. Övertorvad.

4/Husgrund, rektangulär 20x5 meter och 1,2 meter hög. Västra delen består av stora stenblock, för övrigt uppförd av kallmurad klumpsten, Delvis övermossad.

5/Brunn, rund, 1 meter i diameter och 0,6 meter djup,stensatt.

6/Husgrund varav endast norra delen av stenfoten återstår, bestående av kallmurad klumpsten, 5 meter lång. Övermossad.

Genom området leder en äldre

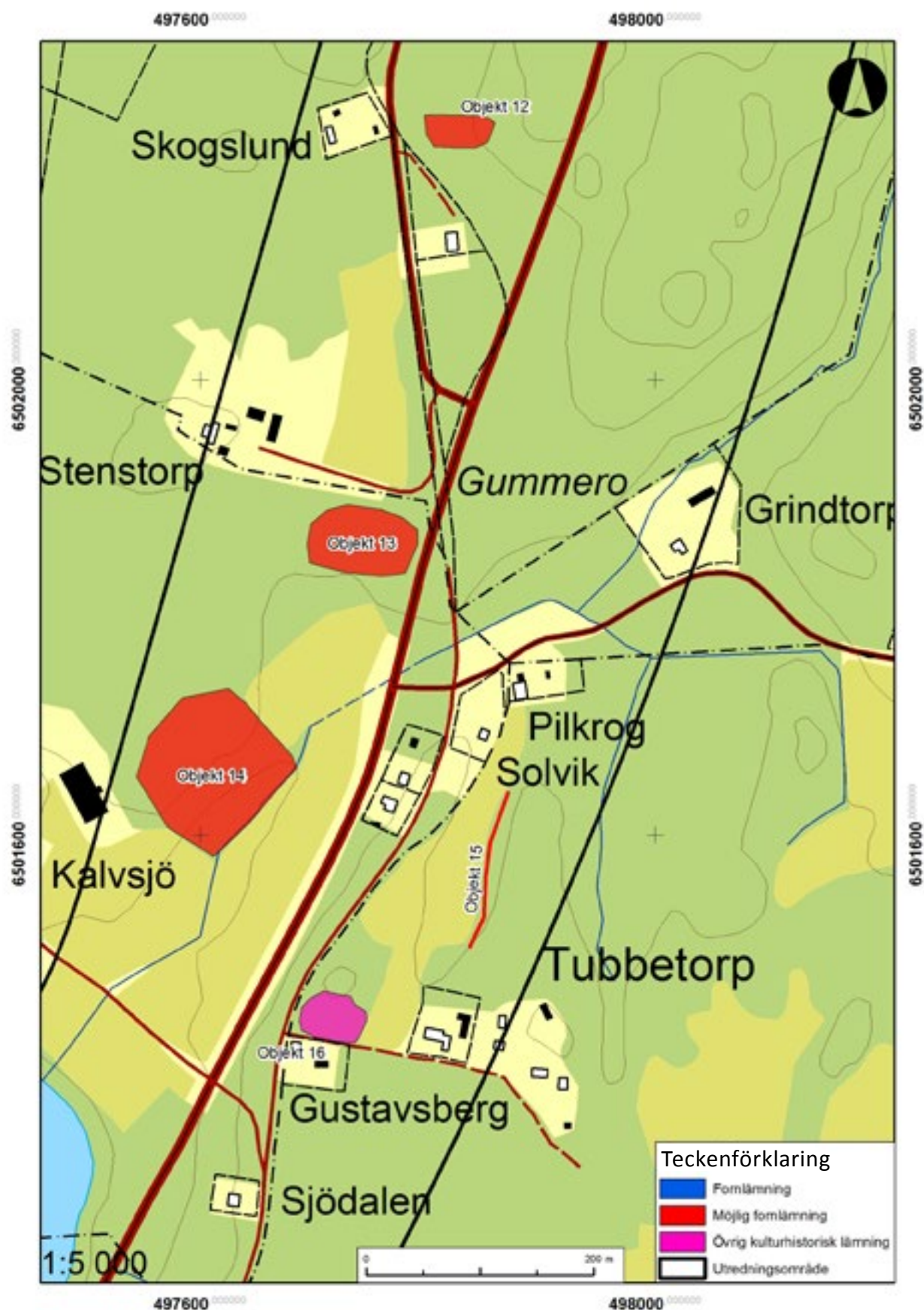
7/Väg, huvudsakligen i öst-västlig riktning (Skogens Pärlor, Skogsvårdsstyrelsen, Skog och Historia).

Finns belagt på en ägomätning från år 1713 (Lantmäteristyrelsen akt D 140-2:1). I texten till kartan står att läsa "Ett dagsverkstorp på ägora" (Lilla Baggeby, ff anm.) Österby kallat som sina dagsverken till herrgården Medevii avlägger. Lämningen är välbevarad även om en av husgrunderna är skadad på grund av de timmervägar som löper genom lämning i nord-sydlig och öst-västlig riktning.

Förslag till åtgärd: Förundersökning.

Objekt 11/RAÄ VÄSTRA NY 48:1/Ej fornlämning (ändrad status, tidigare övrig kulturhistorisk lämning i FMIS).

Bytomt, resterna efter byn Österby. Platsen är felaktigt inlagd på FMIS kartor och bör flyttas, se objekt 10 ovan.

Figur 13. Objekt 12–16 markerade som möjliga fornlämningar (röda polygoner) och som övrig kulturhistorisk lämning (rosa polygon). Skala 1:5 000.

Objekt 12/Möjlig fornlämning

Lägenhetsbebyggelse. Eventuell bebyggelselämning belägen på en södervänd terrassering i gles blandskog. Bestående av:

1/Husgrund, kraftigt övertorvad, på en uppbyggd platå. Eventuell syllstensrad mot söder, cirka 6 meter lång.

2/Husgrund, kraftigt övertorvad, cirka 5x4 meter.

3/Väg som löper i öst-västlig riktning norr om husgrunderna.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 13/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, 95x60 meter stort i öst-västlig riktning. I äldre tider beläget i den inre delen av en skyddad södervänd vik, idag hagmark som är något stenbunden av större glest spridda moränblock, 100–110 meter över havet. Sandjord.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 14/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, 120x120 meter stort. Läget har i äldre tid varit en udde ut i Kalv-sjön som försvunnit i och med landhöjningen och sänkningen av sjön. Området är något stenbundet med gles storblockig morän, 100–110 meter över havet. Sandjord.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 15/ Övrig kulturhistorisk lämning

Stenmur, 140 meter lång och 0,5 meter bred, uppbyggd av kallmurad natursten 0,3–1 meter diameter och i två till treskift, i nord-sydlig riktning. Muren är kraftigt övertorvad i söder där den också är sämre bevarad eller byggd, mot norr är muren mindre övertorvad och välbyggd.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

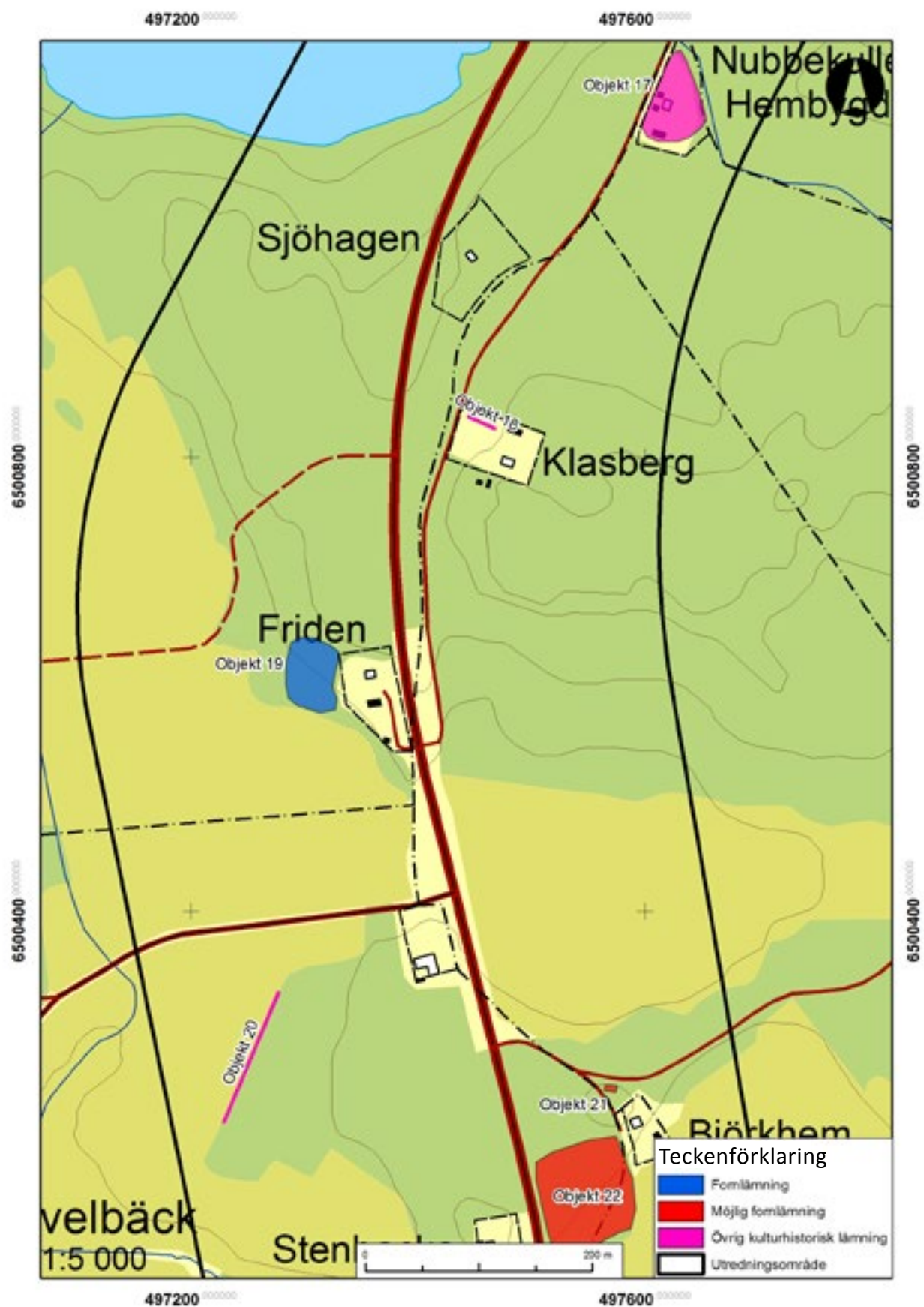
Objekt 16/ Övrig kulturhistorisk lämning

Bebyggelselämning, belägen i före detta hagmark, idag kraftigt slybeväxt med nyponbuskar.

1/Jordkällare, kvadratisk 2x2 meter och 1 meter hög. Kallmurad av kvadratisk huggen sten med upp till fyra synliga skift. Ingång mot sydöst. Källaren är delvis söndergrävd mot söder.

2/Stensatt grop eller brunn. Rund 1,5 meter i diameter och 0,4 meter djup.

På platsen finns inga bebyggelselämningar enligt det historiska kartmaterialet (Lantmäteristyrelsen arkiv akt: D140-61:1). Objektet ligger inom det från medeltid kända Tubbetorps marker. På 1700-talet användes marken

Figur 14. Objekt 17–20 markerade som övriga kulturhistoriska lämningar (rosa polygoner) och som fornlämning (blå polygon). Skala 1:5 000.

av Tubbetorp som hagmark med en mindre åkervret inom hagen. Jordkällaren och den eventuella brunnen kan ha ingått i mark som tillhört torpet Gustavsberg som ligger mot andra sidan vägen, det som talar för det är att jordkällarens ingång vänder sig mot torpet. Torpet Gustavsberg har tillkommit efter år 1850.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

Objekt 17/RAÄ VÄSTRA NY 5:1. Övrig kulturhistorisk lämning

Byggnad annan. Hembygdsgården Nubbekullen bestående av mangårdsbyggnad, två flygelbyggnader och uthus. Konstnären August Malmström föddes å detta torp den 14 oktober 1829 (FMIS).

Platsen är ej varaktigt övergiven och faller därmed inte under Kulturmiljölagens definition av fornlämning då den används som hembygdsgård av Västra Ny hembygdsförening.

Objekt 18/ Övrig kulturhistorisk lämning

Stenmur, 25 meter lång och 0,5 meter bred och 1 meter hög, i öst-västlig riktning. Kallmurad i två till tre skift av natursten 0,3–0,6 meter stora. Ej övertorvad.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

Objekt 19/Fornlämning

Lägenhetsbebyggelse, efter torpet Friden. Belägen på en holme ut mot åkermark, beväxt med barrskog. Bestående av

1/Husgrund, (N-S) rektangulär 5x3 meter med en 3 meter lång utbyggnad mot öster. Uppförd av kallmurad klumpsten.

2/Stenmur, 26 meter lång (Ö-V) och 1–1,5 meter bred samt 0,1–0,5 meter hög. Delvis övertorvad. Välbevarad.

Bebyggelselämningen tolkas som det ursprungliga torpet Friden som finns belagt på en ägomätning från 1712 på fastigheten Åsens ägor (Lantmäteristyrelsen arkiv akt: D140-61:1 samt Lantmäteristyrelsens arkiv akt D140-65:1).

Förslag till åtgärd: Förundersökning.

Objekt 20/Övrig kulturhistorisk lämning

Stenmur, 125 meter lång, 0,5–1 meter bred och 0,5–0,75 meter hög, nord-nordväst-sydsydöstlig riktning. Kallmurad av natursten i upp till fyra skift. Sten i storleken 0,3–0,7 meter. Ställvis mycket vällagd medan det i andra partier finns uppkastad röjningssten från åkern väster om muren. Delvis övertorvad.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

Figur 15. Objekt 21–23 markerade som möjliga forn lämningar (röda polygoner).
Skala 1:5 000.

Objekt 21/Möjlig fornlämning

Lägenhetsbebyggelse, troligen efter torpet Broängen (uppgift Västra Ny hembygdsförening). Beläget i ett snårigt parti invid en grusväg norr om dagens Björkhem. Bestående av:

1/Husgrund cirka 6x4 meter av syllstenar 0,4–0,6 meter stora rundande naturstenar. Syllstensraden mot öster är mycket tydlig. I huset är en vägglinje tydlig. Trappsten cirka 1 meter stor. Huset ligger delvis i en sluttning, på grund av den täta slyn var det svårt att urskilja hela husgrunden och hur pass välbevarad den är.

Söder om husgrunden ligger soldattorpet Björkhem. Det är inte troligt att husgrunden, objekt 21, är en äldre föregångare då dagens ägare till Björkhem visade ett fotografi taget i slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet på torpet som det då såg ut. Fastigheten är idag kraftigt ombyggd och påbyggd, men är ursprungligen soldattorpet Björkhem.

Bebyggelselämningen har inte kunnat tidsfästas.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 22/Möjlig fornlämning

Husgrund, möjligen resten efter ett uthus hörande till torpet Bron eller Brotorpet. Belägen direkt söder om äldre väg i gles sly, delvis övertorvad. Lämningen består av:

1/Husgrund 12x6 meter med syll mot mot söder, öster och väster, i norr var syllan ej synlig. Natursten cirka 0,4 meter stora. Inom grunden finns vägglinjer.

2/Fossil åkermark med röjda ytor och grävda diken.

Torpet finns belagt i en rågångsakt från år 1819. (Lantmäterimyndighetens arkiv akt: 05-vny-74).

Lämningen kan inte tidsfästas.

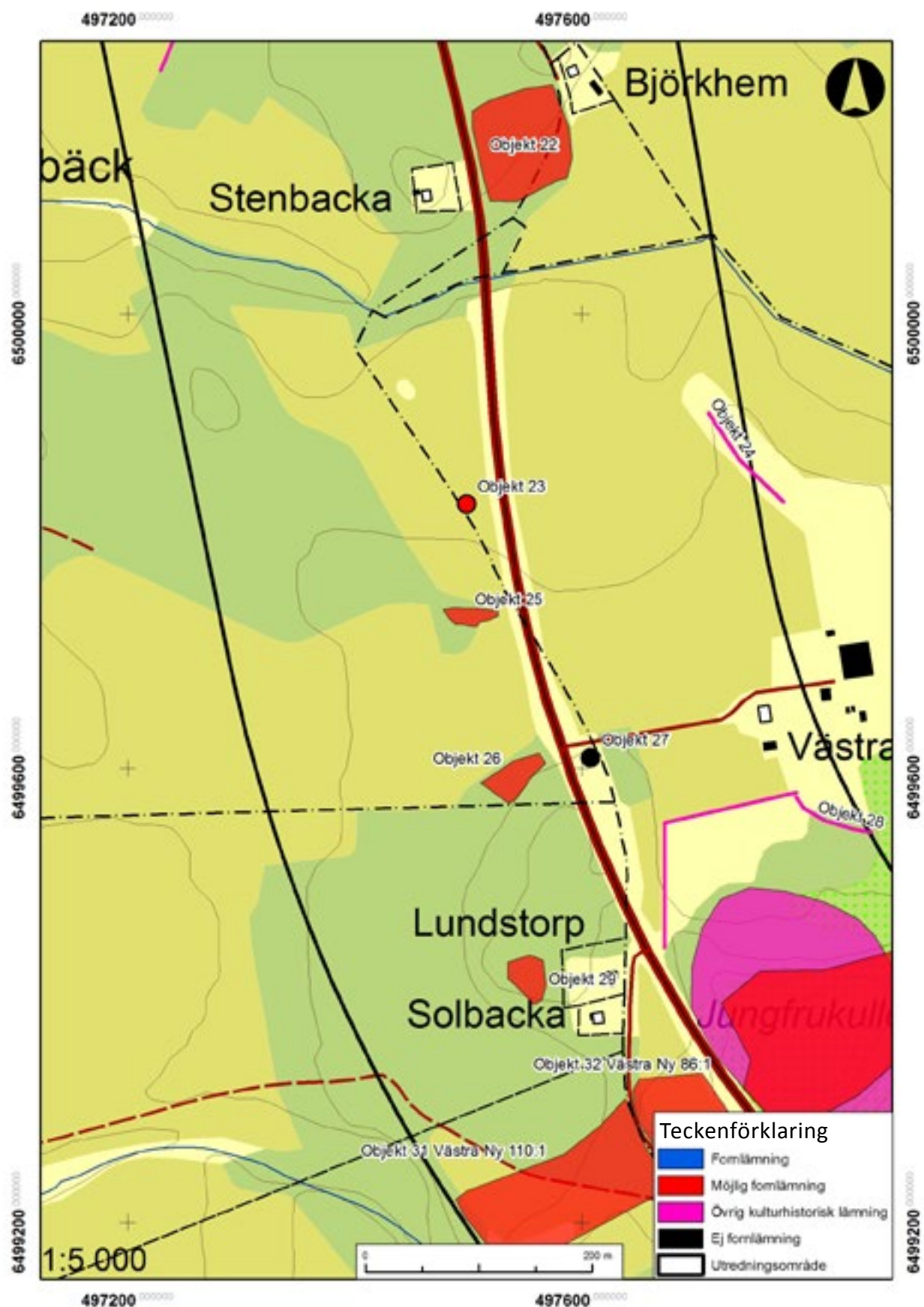
Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 23/Möjlig fornlämning

Plats för torpet Fallstugorna (se även objekt 25). På platsen finns idag inga synliga lämningar efter torpet. Platsen är utmarkerad av Västra Ny hembygdsförening med skylt.

Torpet finns belagt i en rågångsakt från år 1819. (Lantmäterimyndighetens arkiv akt: 05-vny-74) samt i Husförhörlängd 1837-46.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Figur 16. Objekt 24–27 markerade som övrig kulturhistorisk lämning (rosa polygon), möjliga fornlämningar (röda polygoner) och som utgående objekt (svart punkt). Skala 1:5 000.

Objekt 24/Övrig kulturhistorisk lämning

Stenmur, 100 meter lång, 0,5–1 meter bred och 1 meter hög i nordväst-sydöstlig riktning. Ålderdomlig karaktär mot söder där den är lagd i upp till tre skift natursten i storleken 0,4–0,6 meter, i den norra delen större block upp till 1–1,2 meter stora.

Objekt 25/Fornlämning

Lägenhetsbebyggelse efter backstugan Fallstugorna (se även objekt 23). Platsen är utmarkerad av Västra Ny hembygdsförening med skylt. Belägen i åkermark som övergår i en stenbunden förhöjning beväxt med sly. Bestående av:

1/Bebyggelselämning ?, möjlig syll som täckts över med röjningssten, belägen strax nordväst om hembygdsföreningens skylt.

2/Fossil åkermark innehållande ett tiotal röjningsrösen, runda, 1,5–2 meter i diameter och 0,2–0,4 meter höga bestående av sten i storlek-en 0,2–0,4 meter.

Finns belagt i en rågångsakt från år 1819. (Lantmäterimyndighetens arkiv akt: 05-vny-74) samt i Husförhörlängd 1837-46.

Själva bebyggelselämningen kan vara övertäckt med röjningssten medan den fossila åkern och röjningsrösen är välbevarade.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning av backstugan för att se om det rör sig om en bebyggelselämning eller om det är röjningssten.

Objekt 26/Möjlig fornlämning

Lägenhetsbebyggelse, belägen i norrsluttning, i barrskog. Bestående av:

1/backstuga, 4x2 meter innermått. En upp till 0,5 meter bred syllgrund bestående av natursten 0,3–0,5 meter stora, kallmurad upptill 0,4 meter hög i 2 skift. Ingång mot öster.

2/Fossil åkermark med kraftigt övertorvade rösen, cirka 20 stycken, runda 0,5–1 meter i diameter och 0,2–0,3 meter höga, innehållande sten i storleken 0,2–0,4 meter. Söder om backstugan finns

3/terrasseringar i sluttningen.

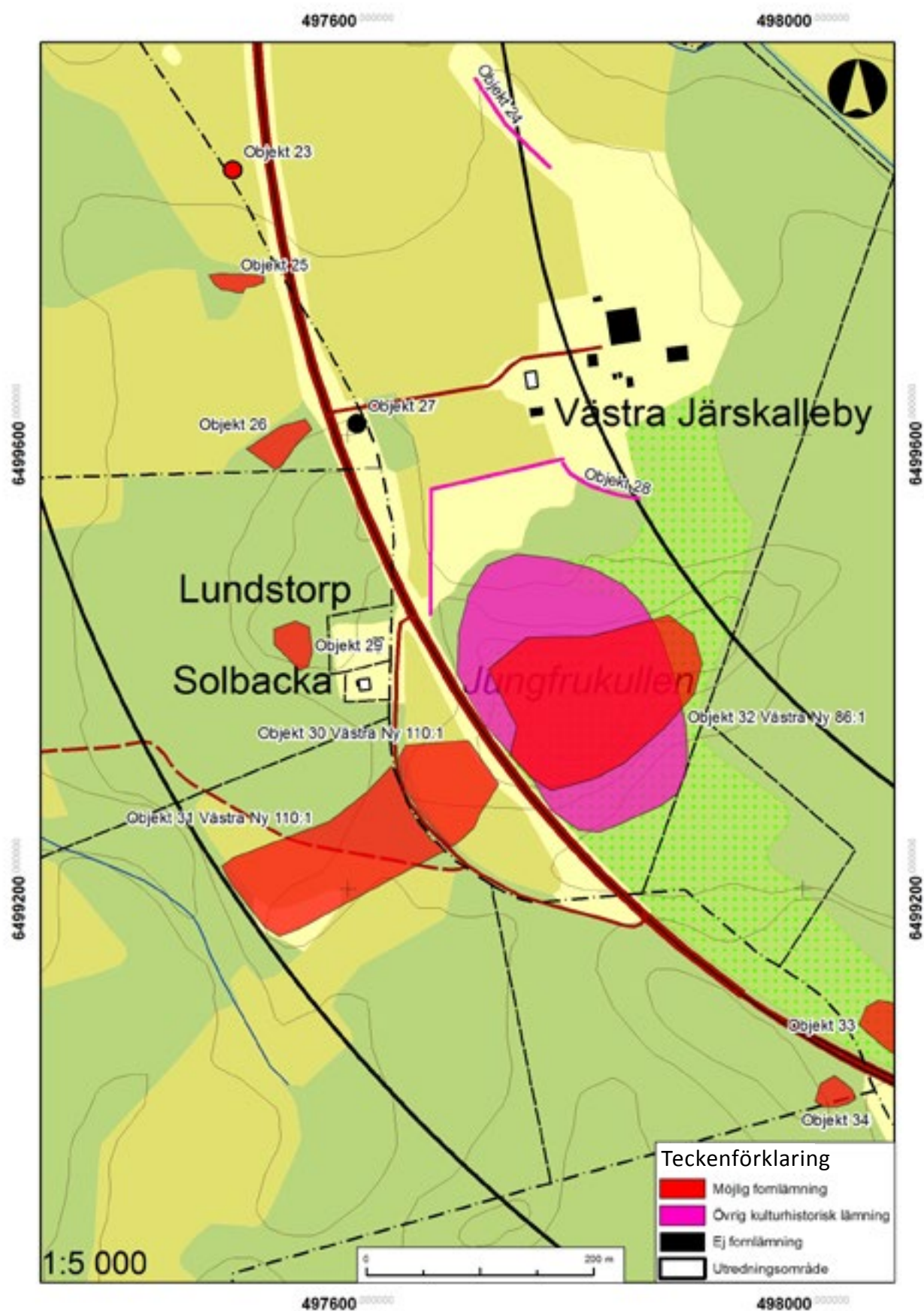
Lämningen är välbevarad. Går ej att tidsfästa.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 27/ Övrig kulturhistorisk lämning

Plats för torpet Lundtorp, enligt skylt Västra Ny hembygdsförening. Byggt efter 1850.

Förslag till åtgärd: Ingen åtgärd.

Figur 17. Objekt 28–30 markerade som övrig kulturhistorisk lämning (rosa linje) och som möjliga fornlämningar (röda polygoner). Skala 1:5 000.

Objekt 28/Övrig kulturhistorisk lämning

Stenmur samt vägbank. Belägen i öppen åkermark. Bestående av:

1/Stenmur, 230 meter lång, 0,5–1 meter bred och upp till 1 meter hög. Lagd i upptill 4–5 skift sten 0,2–0,3 meter stora. Slutar tvärt mot väg 50 i sydväst. Ej övertorvad.

2/Vägbank ca 75 meter lång i nord-sydlig riktning.

Förslag till åtgärd: Ingen.

Objekt 29/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, 45x30 meter stort, 125 meter över havet. Läget har i äldre tid varit en södervänd udde, idag är det en svag sydsluttnings. Området är något stenbundet med gles storblockig morän i barrskog. Sandjord.

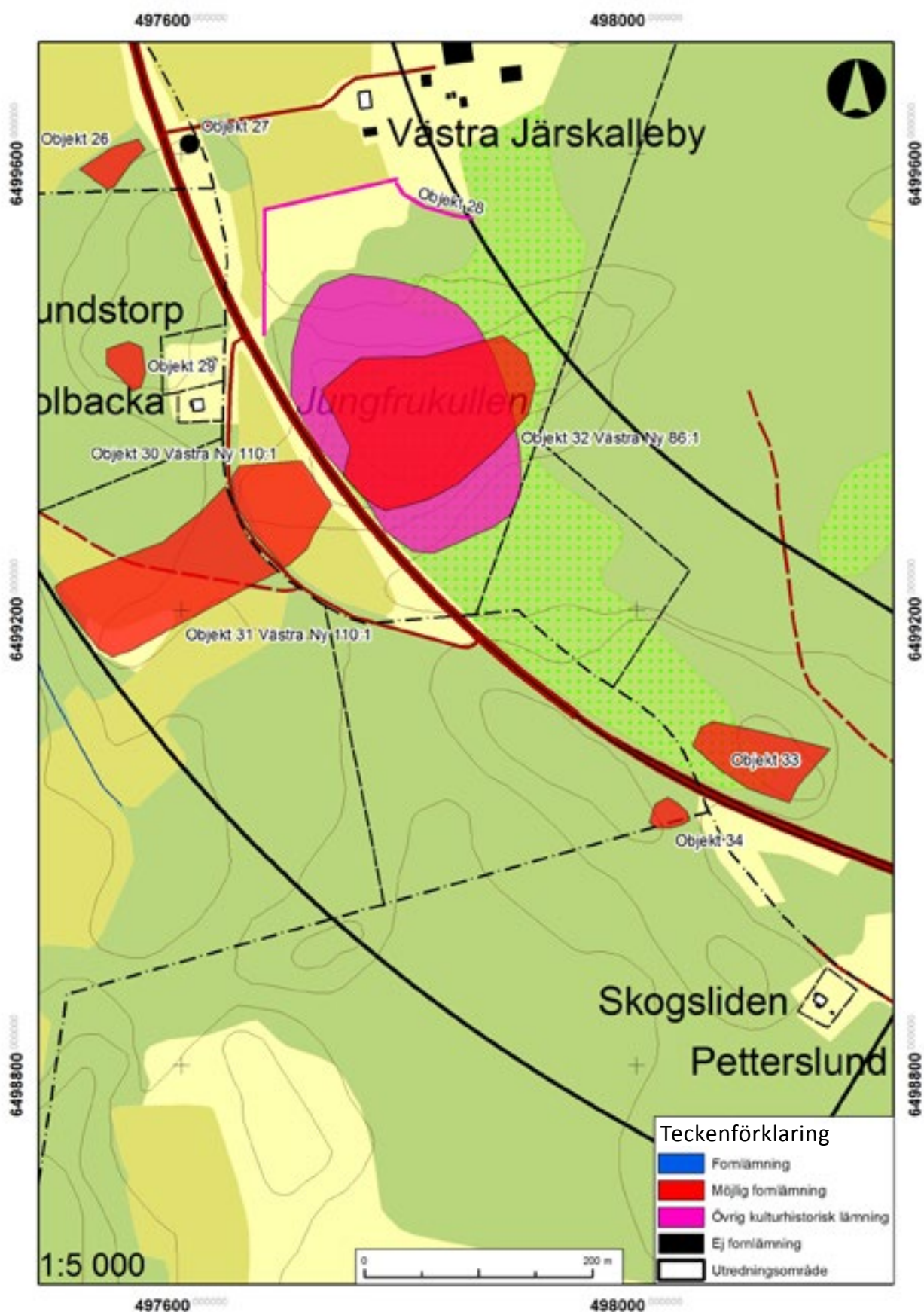
Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Figur 18. Objekt 28, den välbevarade stenmuren invid Västra Järskalleby. Muren är sammanlagt cirka 250 meter lång. Foto från öster av Annica Ramström.

Objekt 30/RAÄ Västra Ny 110:1/Övrig kulturhistorisk lämning

Stenkammargrav, plats för. På just denna plats ska en hällkista ha tagits bort på 1940-talet. Enligt inventeringsbeskrivningen i FMIS går den exakta platsen inte att identifiera. Vid fältinventeringen återbesöktes platsen och det kunde konstateras att det precis som det beskrivs i FMIS rör sig om ett flyttblock. Var själva undersökningen av hällkistan ska ha gjorts går inte att identifiera i terrängen eller med hjälp av de fotografier som finns på ATA från undersökningen. På foton kan man urskilja att det inte kan vara den plats som anges som alternativ i FMIS då det är åkermark med mindre impediment, bilderna i ATA visar en plats som är belägen i gles barrskog med omgivande storblockig morän vilket stämmer med placeringen av objekt 30 och dess nära omgivning. I FMIS finns två alternativa placeringar för Västra Ny 110:1, där den placering som finns i åkermarken är mindre trolig. Däremot är läget i åkern intressant, se objekt 31.

Figur 19. Objekt 31–34 markerade som övrig kulturhistorisk lämning (rosa polygon) och som möjliga forn lämningar (röda polygoner). Objekt 32 är markerat både som möjlig forn lämning och övrig kulturhistorisk lämning. Skala 1:5 000.

Objekt 31/Möjlig fornlämning

Boplatsläge samt stenkammargrav, plats för (se objekt 30 och 32), 160x85 meter stort område i öst-västlig riktning som utgör en västlig förlängning av RAÄ Västra Ny 86:1 (objekt 32). Läget utgörs av en svag östsluttning som skärs av väg 50 i nordsydlig riktning. Har i äldre tider bildat en sandig udde, 120–125 meter över havet. Den västra delen av förhöjningen har pekats ut som alternativ plats för den utgrävda hällkistan RAÄ Västra Ny 110:1. Det går inte att utesluta att det skulle kunna finnas fler hällkistor inom området och på förhöjningen. Den sydöstra delen av objekt 31 har använts som sandtag.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 32/RAÄ Västra Ny 86:1

Övrig kulturhistorisk lämning samt möjlig fornlämning

Plats med tradition samt boplatsläge, 190x140 meter stort. Platsen benämns Jungfrukullen och är en vacker beteshage med gles storblockig morän och lövträd, 130–140 meter över havet. I bygden finns en tro att det på platsen ska finnas fornlämningar (FMIS). Kullens östra sida sluttar och går in objekt 30 och bildar därmed ett likartat boplatsläge. Det går heller inte att utesluta övrig förhistorisk verksamhet på kullen. Platsen påminner till delar om rituella platser i Uppland från bronsåldern, till exempel Nibble, när det kommer till terräng och det går inte att utesluta att vissa block kan vara medvetet flyttade och placerade i rader eller formationer. Kullen verkar medvetet röjd mellan moränblock. Røjningen kan ha gjorts i modern tid, se objekt 28.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 33/Möjlig fornlämning

Røjningsröseområde och/eller gravar, 100x60 meter stort i öst-västlig riktning. Beläget på en platå, 100–110 meter över havet, och i en sydsluttning beväxt med kraftig sly. På platån finns:

1/röjd yta innehållande åtminstone 1 røjningsröse, cirka 2,5 meter i diameter och sten 0,2–0,3 meter stora.

2/I sydslutningen finns røjningsrösen eller gravar, cirka 10 stycken, runda, 5 meter diameter och 0,3 meter höga, vissa med kantkedja. Något över-torvade. Anläggningarna ligger glest.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Objekt 34/Möjlig fornlämning

Boplatsläge, 35x35 meter stort. Belägen på en sandig udde mot söder, förhållandevis stenfri, 100–110 meter över havet.

Förslag till åtgärd: Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Bebodda fastigheter inom eller strax utanför utredningsområdet

Inom utredningsområdet finns ett antal bebodda fastigheter. Vissa av dessa fastigheter är byggda före år 1850. Nedan följer en lista på fastigheterna från norr till söder, samt om deras tillkomst är före eller efter år 1850.

Fastighetsnamn	Före 1850	Efter 1850
Ängdalen		X
Dalbo		X
Grindtorpet		X
Trängenborg		X
Annelund		X
Sandbacken		X
Skogslund		X
Stenstorp	X	
Kalvsjö	X	
Grindtorpet (Tubbetorp)	X	
Pilkrog		X
Solvik		X
Tubbetorp	X	
Gustavsberg		X
Sjödalen		X
Nubbekullen	X	
Sjöhagen	?	?
Klasberg		X
Friden	X	
Björkhem	X	
Stenbacka	X	
Västra Järskalleby		X
Lundstorp		X
Solbacka		X
Skogsliden		X
Petterslund		X

*Tabell 3. Fastigheter
bebodda 1850.*

Referenser

Tryckta källor

- Andersson S. 1995. *Arkeologisk utredning. Medevi-Brattbro backe, väg 50, Västra Ny socken, Östergötland, Hammar socken, Närke*. Riksantikvarieämbetet, Byrån för arkeologiska undersökningar, UV Stockholm, rapport 1995:8.
- Beronius Jörpeland L. 2010. *Medeltida landsbygdsbebyggelse i Stockholms län*. Riksantikvarieämbetet, UV Mitt, rapport 2010:8. FoU-projekt.

Otryckta källor

Kartor

- Ekonomiska kartan, 1948. Rikets allmänna kartverk, akt: Medevi J133-9F1a50.
- Generalstabskartan, 1842. Rikets allmänna kartverk, akt: J243-54-1.
- Häradsekonomiska kartan, Rikets allmänna kartverk, akt: Medevi J112-54-15.
- Järskalleby – Klastorp, rångångsmätning, 1819, Lantmäterimyndighetens arkiv akt: 05-vny-74.
- Kulla 1, ägomätning, år 1714. Lantmäteristyrelsen arkiv akt: D140-36:1.
- Lilla Baggeby 1, ägomätning, år 1713. Lantmäteristyrelsens arkiv akt: D140-2:1.
- Åsen 1, ägomätning, år 1713. Lantmäteristyrelsens arkiv akt: D140-65:1.
- Kalvsjö 1, ägomätning, år 1712. Lantmäteristyrelsen arkiv akt D140-30:1.
- Tubbentorp 1, ägomätning, år 1712, Lantmäteristyrelsen arkiv akt: D140-61:1.
- Tubbetorp 1, geometrisk avmätning, år 1636. Lantmäteristyrelsen arkiv akt: D140-61:d5:256).

SDHK (Svenskt Diplomatarium)

- Brev 9395, innehållande ortnamnen Kulla Medevi, Baggeby, Kalvsjö samt Sunnankärr. Utfärdat 13/1 1369 av Bo Jonsson, lagman i Östergötland.

Riksarkivet, Digitala forskarsalen – SVAR

- Östergötland, Västra Ny socken, husförslängder åren 1789-1899.

Administrativa uppgifter

Landskap: Östergötland
Län: Östergötlands län
Kommun: Motala kommun
Socken: Västra Ny socken
Fastighet: —

Arkeologgruppens diarienummer: Ag 2013_23
Länsstyrelsens diarienummer: 431-9550-13
Projektnr: 2013_23
Fornlämningsnr: —

Projektgrupp:
Annica Ramström och Helmut Bergold

Personal:
Annica Ramström och Helmut Bergold

Undersökningstid: 2013-10-14 till 2013-11-07

Exploateringsyta: 3 km²

Undersökt yta: —

Läge: Ekonomiska kartan, blad Medevi, 9F 1a

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationshandlingar som förvaras i ATA, RAÄ, Stockholm:
—

Digitalt arkiv:
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd:
Inga fynd omhändertogs.

Bilagor

Bilaga 1. Objekttabell

Bilaga 1. Objekttabell

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag	Kommentar och förslag
1	Hammar 5:1	Gränssten mellan Östergötland-Närke.	Fast fornlämning.	Stå kvar eller flyttas.
2	Västra Ny 41:1	Vägmärke i form av en milstolpe.	Fast fornlämning.	Stå kvar eller flyttas.
3	Västra Ny 18:1	Gränsmärke markerar eventuellt ägränsen mellan två fastigheter.	Övrig kulturhistorisk lämning.	Stå kvar eller flyttas.
4		1/Boplatsläge cirka 90 x 90 m stort. Belägen i en terrasserad sydslutning beväxt med gles granplantering. Sandjord. 100-110 m.ö.h. 2/Röjningsröse/grav samt 3/Röjd yta. Röset är ovalt, 5 m diam och 0,3 m högt. Innehåller sten 0,3-0,5 m stora. Röjda ytan utgör en gammal åkeryta.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
5	Västra Ny 47:1	Byggnadsminne, Medevi Brunn.	Övrig kulturhistorisk lämning.	
6	Västra Ny 115:1	Lägenhetsbebyggelse efter torpet Sund, bestående av husgrund, odlingsrösen samt röjda ytor. 1/Husgrund, 5x8 m stor, syll i ett skift av sten 0,4-0,5 m stora. I grundens NÖ hörn finns ett spisiröse, 1,5x1,5 m stort. 2/Röjningrösen, cirka 5-7 stycken, 1-2 m i diam och 0,4 m höga bestående av sten 0,25-0,35 m stora. 3/Röjd yta, gammal åkermark. 4/Väg, N-S rikning, 2 m bred, löper över ett dike med rester efter en raserad bro.	Fornlämning.	
7		Fossil åkermark bestående av en äldre 1/Väg med mot öster uppbyggd vägbank, 2/Odlingsrösen, 2 stycken rektangulära 8 – 10 meter långa och 2- 4 meter breda bestående av sten 0,2 – 0,5 m stora samt 3/Röjd yta som utgörs av en äng tillhörande objekt 6	Fornlämning.	
8		Lägenhetsbebyggelse efter torpet Kärr. Bestående av 1/Husgrund, 8x6 m stor med synligt spisiröse i S, 2x 2 m.	Fornlämning	

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag	Kommentar och förslag
9		Boplatsläge cirka 130 x 50 m stort i Ö-V riktning. Belägen i åkermark samt gräsbevuxet höjdparti. Sandjord. 100-110 m. ö. h.	Möjlig fornlämning	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
10		Lägenhetsbebyggelse, resterna efter Österby. Bestående av 1/Husgrund, 9x6 m stor och 0,3 m hög. 2/Jordkällare 5x2 m stor samt 1 m djup. 3/Husgrund, 8x5 m stor och 0,8 m hög. 4/Husgrund, rektangulär 20x5 m och 1,2 m hög. 5/Brunn, rund, 1 m i diam och 0,6 m djup. 6/Husgrund varav endast norra delen av stenfoten återstår, bestående av kallmurad klumpsten, 5 m lång. 7/Väg, huvudsakligen i Ö-V-lig riktning.	Fornlämning.	
11	Västra Ny 48:1	Bytomt – Österby.	Ej fornlämning.	Byn är felaktigt inprickad på karta. På platsen finns inga lämningar. Borttages ur FMIS
12		Lägenhetsbebyggelse, bestående av 1/Husgrund, kraftigt övertorvad, på en uppbyggd platå. Eventuell syllstensrad mot söder, cirka 6 m lång 2/Husgrund, kraftigt övertorvad, cirka 5x4 meter. 3/Väg som löper i Ö-V, belägen norr om husgrunderna.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
13		Boplatsläge, 95 x 60 m stort i Ö-V riktning. Belägen i hagmark som är något stenbunden av större glest spridda moränblock, 100-110 m. ö. h. Sandjord.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
14		Boplatsläge, 120 x 120 meter stort i Ö-V riktning. Området är något stenbundet med gles storblockig morän, 100-110 m. ö. h. Sandjord.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
15		Stenmur, 140 m lång och 0,5 m bred i N-S riktning, uppbyggd av kallmurad natursten 0,3 -1 m diam stora i 2-3 skift.	Övrig kulturhistorisk lämning.	

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag	Kommentar och förslag
16		Husgrund, 1/ Jordkällare, kvadratisk 2 x 2 m och 1 m hög. 2/ Stensatt grop eller brunn. Rund 1,5 m i diam och 0,4 m djup.	Övrig kulturhistorisk lämning.	
17	Västra Ny 5:1	Byggnad annan, hembygdsgården Nubbekullen	Övrig kulturhistorisk lämning.	
18		Stenmur, 25 m lång och 0,5 m br och 1 m hög i Ö-V riktning. Kallmurad i 2-3 skift av natursten 0,3-0,6 m stora.	Övrig kulturhistorisk lämning.	
19		Lägenhetsbebyggelse, gamla torpet Friden. 1/Husgrund, 5 x 3 m med en 3 m lång utbyggnad mot Ö. 2/Stenmur, 26 m l och 1-1,5 m br samt 0,1-0,5 m h i N-S riktning	Fornlämning.	
20		Stenmur, 125 m lång, 0,5-1 m bred och 0,5-0,75 m hög, NNV-SSÖ riktning. Kallmurad av natursten i upp till 4 skift. Sten i storleken 0,3-0,7 m	Övrig kulturhistorisk lämning.	
21		Lägenhetsbebyggelse, troligen efter torpet Broängen bestående av 1/Husgrund cirka 6 x 4 meter av syllstenar 0,4-0,6 m stora rundande naturstenar.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
22		Lägenhetsbebyggelse samt fossil åkermark. 1/ Husgrund 12x6 m med syll mot mot söder, öster och väster, i norr var syllen ej synlig. Natursten cirka 0,4 m stora. Inom grunden finns vägglinjer. 2/ Fossil åkermark med röjda ytor och grävda diken.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
23		Plats för torpet Fallstugorna. På platsen finns idag inga synliga lämningar efter torpet.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
24		Stenmur, 100 m lång, 0,5-1 m bred och 1 m hög i NV-SÖ riktning.	Övrig kulturhistorisk lämning.	

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag	Kommentar och förslag
25		Lägenhetsbebyggelse efter backstugan Fallstugorna. 1/ Backstuga?, möjlig syll som täckts över med röjningssten. 2/ Fossil åkermark innehållande ett tiotal röjningsrösen, runda, 1,5-2 m i diam och 0,2-0,4 m höga bestående av sten i storleken 0,2-0,4 m.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
26		Lägenhetsbebyggelse med fossil åkermark och röjningsrösen. 1/ Backstuga, 4x2 meter innermått. En upp till 0,5 m bred syllgrund bestående av natursten 0,3-0,5 m stora. 2/Fossil åkermark med kraftigt övertorvade rösen, cirka 20 stycken, runda 0,5-1 m i diam och 0,2-0,3 m höga, innehållande sten i storleken 0,2-0,4 m. 3/ terrasseringsar.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
27		Lägenhetsbebyggelse efter torpet Lundtorp.	Ej fornlämning.	Byggt efter 1850
28		Stenmur samt vägbank. Belägen i öppen åkermark. Bestående av 1/Stenmur, 230 m lång, 0,5-1 m bred och upp till 1 m hög. Lagd i upptill 4-5 skift sten 0,2-0,3 m stora. 2/Vägbank, 75 m lång.	Övrig kulturhistorisk lämning.	
29		Boplatsläge, 45x30 meter stort i N-S riktning. Beläget i en svag sydsluttning. Området är något stenbundet med gles storblickig morän i barrskog. Sandjord. 125 m. ö. h	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
30	Västra Ny 110:1	Stenkammargrav, plats för. På just denna plats ska en hällkista ha tagits bort på 1940-talet. Enligt inventeringsbeskrivningen i FMIS går den exakta platsen inte att identifiera.	Möjlig fornlämning.	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

Obj. nr	FMIS	Beskrivning	Statusförslag	Kommentar och förslag
31		Boplatsläge samt läge för borttagen hällkista, 160 x 85 m stort område i Ö-V riktning som utgör en västlig förlängning av RAÅ Västra Ny 86:1 (objekt 32). Läget utgörs av en svag östsluttning som skärs av Rv 50 i nordsydlig riktning. Har i äldre tider bildat en sandig udde, 120-125 m. ö. h.	Möjlig fornlämning	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
32	Västra Ny 86:1	Plats med tradition – Jungfrukullen samt boplatsläge, 190 x 140 m stort. Platsen benämns Jungfrukullen och är en vacker beteshage med gles storblockig morän och lövträd, 130-150 m. ö. h. Kullens östra sida sluttar och går in objekt 30 och bildar därmed ett likartat boplatsläge. Det går heller inte att utesluta övrig förhistorisk verksamhet på kullen.	Möjlig fornlämning	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.
33		Röjningsröseområde samt eventuella gravar, 100 x 60 m stort i Ö-V riktning. Beläget på en platå, 100-110 m. ö. h. och i en sydsluttning. På platån finns 1/röjd yta innehållande åtminstone 1 röjningsröse, cirka 2,5 m i diam och sten 0,2-0,3 m stora. 2/ I sydsluttningen finns röjningsrösen eller gravar, cirka 10 stycken, runda, 5 m diam och 0,3 m höga, vissa med kantkedja. Anläggningarna ligger glest.	Fornlämning	
34		Boplatsläge, 35 x 35 m stort. Belägen på en sandig udde mot söder, förhållandevis stenfri, 100-110 m. ö. h.	Möjlig fornlämning	Särskild arkeologisk utredning etapp 2, utredningsgrävning.

